

Podeljena Mitrovica odbacuje plan za ponovno ujedinjenje

Author: [IWPR Balkans](#)

Albanci i Srbi uspeli su da se sloze u jednoj stvari - da najnoviji plan EU ne moze uspeti.

"Morate da skinete kosovske registarske tablice ako hocete da udjete u severni deo Mitrovice", izjavio je za IWPR sluzbenik medjunarodne policije. "Ovde je opasno voziti se sa njima, a moze se dogoditi da ni policija ne bude u stanju da vam pomogne."

I pet godina nakon sto je Mitrovica razdvojena na srpsku i albansku zonu, grad ostaje duboko podeljen, a poslednja inicijativa EU da se ovaj problem resi ne dobija znatniju podrsku.

Prilikom posete Pristini 24. februara, Havijer Solana, predstavnik EU za spoljnu politiku, obecao je brzo resenje. "Trenutno se intenzivno radi na resavanju problema Mitrovice", izjavio je Solana. "Verujem da cemo do resenja doci pre polovine 2005. godine."

Ipak, lokalno stanovnistvo je manje uvereno u takav razvoj dogadjaja. Mada su vojni kontrolni punktovi uklonjeni i UNMIK tvrdi da deluje i u severnom delu grada koji drze Srbi, ni lokalno stanovnistvo ni njihovi predstavnici ne polazu mnogo nade u planove medjunarodne zajednice.

Najnoviji plan, koji je pripremila Evropska inicijativa za stabilnost, savetodavno telo EU, predlaze kreiranje dve zasebne opstine u Mitrovici, pod uslovom da se na obe strane imovina koja pripada raseljenim licima vrati zakonitim vlasnicima.

Sponzori ovog plana nadaju se da ce dve strane konacno izgraditi nove veze kroz uzajamnu trgovinu.

Ali, i pored toga sto izgleda da ce plan EU najverovatnije biti usvojen kao zvanicna strategija UNMIK-a, nijedna od dve zajednice u Mitrovici ne pokazuje narocit entuzijazam. Kao vecinska etnicka grupa, Albanci odbacuju i samu ideju formalne podele, jer bi u ujedinjenoj Mitrovici bili dominantni.

Srbi su nesto spremniji da prihvate plan podele, ali manje su spemni da raseljenim Albancima vrate njihovu imovinu u severnom delu grada.

"UNMIK treba da napravi od severa i juga jednu opstinu i ne dozvoli severu da se otcepi", izjavio je za IWPR Mustafa Plana, albanski gradonacelnik u juznom delu Mitrovice.

Lokalni Srbi se zgrazavaju na takvu pomisao. Mnogi ni ne zele da se vrate u svoje stare domove na jugu i vise im je stalo do toga da linija razgrančenja ostane tu gde je.

"Nikada se ne bih vratio", izjavio je Svetislav Galjak, inzenjer iz juznog dela grada koji zivi na severu od 1999. godine, kada su hiljade kosovskih Srba napustili svoje domove posle vazdusne kampanje NATO-a nad Srbijom.

"Ako bi mi vratili stan, odmah bi ga prodao".

Od 1999, kada su se jugoslovenske snage povukle sa Kosova, reka Ibar je predstavljala novu granicu unutar Kosova, koja je grad i teritoriju podelila na dve etnicke zone - na sever, povezan sa Srbijom, i jug, povezan sa Kosovom.

Sever nikada nije zaista prihvatio upravu UNMIK-a i ostao je pod direktnom kontrolom Srbije. Sa sopstvenom bolnicom i univerzitetom, severni deo grada je postao jedini urbani centar za preostale Srbe na Kosovu.

Uprkos odlucnosti UNMIK-a da uspostavi svoje institucije na severu, organi koje finansira Srbija i dalje funkcionisu na isti nacin. Prisustvo UNMIK policije ili sudova samo je simbolicko i uglavnom se na njih gleda sa neodobravanjem.

Dok se lokalni Albanci plase da se reka Ibar pretvara u novu granicu, sadasnja situacija je za Srbe dokaz da jos postoje na Kosovu. Na ovaj nacin i vlasti Srbije imaju izvestan ulog u odlucivanju o buducnosti Kosova.

"Previše ljudi u Beogradu, Pristini i unutar medjunarodne zajednice dozivljavaju Mitrovicu kao politicku igru", izjavio je za IWPR Džerald Knaus, direktor ESI.

"Mi samo pokušavamo da spasemo jedan umiruci industrijski grad."

Poslednji podaci pokazuju da je Mitrovica izgubila oko 20 odsto stanovništva od poslednjeg popisa 1981. godine. Stopa nezaposlenosti je visoka.

Musa Mustafa, dopisnik dnevnika na albanskom jeziku Koha Ditore, koji je nekada ziveo u severnom delu Mitrovice koji sada kontrolisu Srbi, kaže da ambiciozniji stanovnici napustaju grad.

"Obrazovani ljudi odlaze za Beograd i Pristinu i ostavljaju grad da umre", kaže on za IWPR

Od 1999, dve strane grada su se razvile u dva razlicita drustva. U juznom delu Mitrovice Albanci su izgradili kuce od po nekoliko spratova, uglavnom bez dozvola za gradnju, i od novca koji salju rodjaci na radu u inostranstvu. Severom dominiraju mali kiosci i tezge na kojima bivsi radnici kompleksa Trepca pokušavaju da zarade za skroman zivot, prodajuci polovne stvari.

Vlada Srbije izdvaja sredstva da bi zadržala odredjeni broj Srba u gradu, nudeci zaposlenima u skolama i bolnicama dvostruko vece plate nego sto bi imali u Srbiji. Ljudi na obe strane takodje zaraduju devize od izdavanja stanova inostranim sluzbenicima.

Mada ce spoljasni izvori novca jednom presusiti, a obe zajednice trpe zbog ove podele, nijedna strana nije spremna na kompromis.

Obe strane tvrde da su spremne da ucine prvi korak i krive drugu stranu da nije spremna da ucini isto.

"Veci deo novog plana bio bi prihvatljiv za Srbe - ali Albanci nisu spremni da ga prihvate," izjavio je za IWPR Oliver Ivanovic, srpski predstavnik iz Mitrovice u skupstini Kosova.

"Plan EU neće uspeti jer Srbi nisu zainteresovani", kaže Musa Mustafa.

Ali, Mustafa se plasi da će Albanci iz Mitrovice na kraju morati da prihvate podelu grada kao nešto trajno i kao deo cene koja se mora platiti za konačnu nezavisnost Kosova od Srbije.

"Ljudi su svesni da je grad de fakto podeljen i da nema povratka nazad", ističe on.

Tanja Matic je koordinator IWPR-a na Kosovu.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable
Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/podeljena-mitrovica-odbacuje-plan-za-ponovno>